

proto její vývody zůstati bez povšimnutí. Je-li opodstatněna skutková podstata přečinu obžalovanému za vinu kladeného, nemůže přicházeti v úvahu na jeho místě čin méně trestný, pouhý přestupek urážky na cti (čís. 10 § 281 tr. ř.). Bezdůvodnou zmatečnou stížnost náleželo proto zavrhnouti.

Čís. 2868.

Ironické sesměšňování není, ač se dotýká nemile citu toho, proti němuž čelí, samo o sobě ještě haněním (§ 491 tr. zák.), nesnižující m r a v n í hodnoty napadeného.

Předhůzka snah vládnouti po způsobu »pánů Franců ze zámku« a uplatňovati »předpotopní názory«.

Předpis § 1339 obč. zák. má na zřeteli jen urážky, nespadaající pod trestní zákon, nepředbíhá však otázce, zda je tu skutková podstata podle trestního zákona.

Přisouzení všech útrat opravného řízení soukromému obžalobci, zvíťezil-li obžalovaný svým opravným prostředkem jen v nepatrné části; dělení útrat první stolice.

(Rozh. ze dne 18. srpna 1927, Zm I 130/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmatečnou stížností obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Chrudimi ze dne 8. listopadu 1926, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem proti bezpečnosti cti podle §§ 488, 491, 493 tr. zák. a § 1 zák. čís. 124/24 sb. z. a n., potud, že vyloučil i bod II. (str. 5. rozsudku) z výroku o vině a důsledkem toho zrušil rozsudek ve výroku o trestu a o nákladech trestního řízení. Jinak zmatečnou stížnost zavrhl. Trest vyměřil znova a odsoudil obžalovaného podle druhého odstavce § 389 tr. ř. k náhradě jedné polovice útrat trestního řízení první stolice a podle § 393 tr. ř. k náhradě soukromým obžalobcům polovice útrat, spojených s jich právním zastoupením v řízení před první stolicí; stanovení útrat těch ponechal soudu první stolice. Vyslovil, že obžalovaný jest práv ze všech nákladů na řízení zrušovací a jest povinen nahraditi soukromým obžalobcům veškeré útraty, spojené s jich právním zastoupením v druhé stolici, z nichž útraty za intervenci jejich právního zástupce při zrušovacím líčení včetně studia spisů a přípravy k němu upravil na 500 Kč a upravení ostatních útrat ponechal soudu první stolice. Na tento výrok poukázal odvolání obžalovaného co do výroku o nákladech. Jinak zůstal rozsudek nezměněn.

D ů v o d y:

Zmatečnou stížnost obžalovaného uplatňuje toliko zmatek podle čís. 9 a) §u 281 tr. ř. a provádí jej v podstatě potud, že nalézací soud i v těch čtyřech bodech, pro něž uznal obžalovaného vinným přečinem podle §§ 488, 491, 493 tr. zák., neprávem shledal skutkovou podstatu urážky

na cti, ježto tu jde jednak o pouhou beztrestnou kritiku postupu soukromých obžalobců ve věci Emilie H-ové, spadající nanejvýše v některých obrazech pod ustanovení § 1339 obč. zák., nikoliv o vydávání u veřejný posměch po rozumu § 491 tr. zák., jednak o pravdivá tvrzení, v nichž jen nesprávným výkladem shledáno bylo bezdůvodné vinění z nepočestného činu ve smyslu § 488 tr. zák. Byly tu prý předpoklady § 4 zákona čís. 123/24 a stačil proto důkaz pravděpodobnosti, jež byl též podle toho, jak rozsudek zjistil skutkový stav, proveden. Odůvodněnou uznati jest zmateční stížnost, pokud jde o výrok označený v bodě II. důvodů, v němž spatřuje rozsudek vinění soukromých obžalobců z opovržlivých vlastností a vydávání jich u veřejný posměch. Rozsudek výroku toho blíže nerozebírá a jest proto míti za to, že jej bere v tom smyslu, jež přirozeně vyplývá z jeho doslovu, aniž by mu přiřkládal nějaký zvláštní smysl. Podle toho nutno přisvědčiti zmateční stížnosti, že dotyčná věta, zejména též v souvislosti s ostatním obsahem závadného článku nevybočuje z mezí — ve formě sice poněkud posměšné, a ironické — jinak však nikoliv nepřípustné kritiky postupu soukromých obžalobců ve věci Emilie H-ové, jak rozsudkem samým jest zjištěn, věci to veřejné, zasahující nepochybně do zájmů občanů M-ských. Jde o úpravu platu Emilie H-ové jako obecní tajemnice, jež se domáhá vyššího platu, než jí chce povolití obecní zastupitelstvo. Obžalovaný v závadném článku zastupuje zřejmě zájem Emilie H-ové a názor té části občanů, jež pokládá její nárok za oprávněný, proti obžalobcům jako zástupcům strany, jež v požadavku H-ové spatřuje přes přílišné zatížení obecních financí. Praví-li se v této souvislosti ve článku, že »Dík několika jednotlivcům, kteří roztrubují do světa, jakoby se bůh ví co nekalého u nás dělo, nuceni jsme veřejnost informovati podle pravdy«, nelze v tom spatřovati, leč zdůraznění opačného nazírání na věc a nanejvýše výtku, že jednotlivci věc se svého stranického stanoviska přehnaně zabarvují. Výtka opovržlivých vlastností byla by v tom jen, kdyby bylo obžalobcům a jich straně vytýkáno, že se toto přehnané zabarvování děje úmyslně, proti lepšímu vědomí, za účelem nekalým, což však z doslovu článku nijak nevyplývá, a též není v rozsudku zjištěno. Tím ovšem odpadá i vydávání u veřejný posměch, poněvadž i to muselo by býti rázu hanlivého, by mohlo založiti urážku podle § 491 tr. zák. Pouhé ironické, ovšem na obveselení čtenářů vypočtené vyličení stanoviska druhé strany, byť i také ono sloužilo za zbraň k potírání tohoto stanoviska, sem ještě nespadá, když mu chybí ona přísada hanlivosti, jež v přítomném případě nijak není zjištěna. Ironické se-směšňování dotýká se přirozeně ovšem nemile citu toho, proti němuž čelí, samo o sobě nesnižuje však jeho mravní hodnotu v očích čtenářů nebo posluchačů, jak to předpokládá hanění.

Neodůvodněnou jest však zmateční stížnost, pokud jde o další větu III. důvodů znějící: »Pět hlav s více smysly dohodlo se, že nadešla příhodná doba návratu doby pánů Franců ze zámku, kdy několik jedinců vládlo celou obcí. Proč právě v dnešní době chtí uplatňovati předpotopní názory?« Nejde tu jen o pouhou beztrestnou kritiku, jak mylně za to má zmateční stížnost. Soukromí obžalobci jsou vinění ze snah

vládnouti obcí po způsobu někdejších pánů Franců ze zámku, lidí to, kteří podle všeobecně rozšířeného a s pokolení na pokolení se udržujícího názoru venkovského lidu jsou prototypem lidí nadutých, omezených, pánovitých, utlačovatelů drobného pracujícího lidu, lidí, jež venkovský lid všeobecně označoval a označuje jako karabáčníky. Předhůzka ze snah vládnouti obcí po způsobu takových, venkovským lidem nenáviděných »pánů Franců ze zámku«, jest viněním z opovržlivých vlastností, z opovržlivého smýšlení, jest také vydáváním u veřejných posměch, neboť člověk nadutý, omezený, za jakého pokládá venkovský lid »pány France ze zámku«, jest jiným na posměch, a předhůzka takového rázu snižuje toho, jehož se týče, ve vážnosti a úctě u jeho spoluobčanů, jmenovitě na malém venkovském místě, což plnou měrou platí i o předhůzce, že obžalobci chtějí uplatňovati předpotopní názory, jež je předhůzkou zaostalosti a snahy uplatňovati názory nemožné, zaostalé, do nynější doby naprosto se nehodící. Bylo proto v tomto směru zmatečnická stížnost jako neodůvodněnou zavrhnouti. Neodůvodněnou jest zmatečnická stížnost i potud, pokud napadá výrok rozsudku, spatřující ve větě VIII.: »Prostřednictvím svého adjutanta všelijakými kachnami nechá klamati zdejší občanstvo« obvinění soukromých obžalobců z činu nepočetného, totiž že agitují proti udělení definitivy tajemnici H-ové zprávami smyšlenými a nepravdivými. Poukazuje stížnost na domnělou nepravost tvrzení důvodů, že »v protestu obžalobců není okolností smyšlených a nepravdivých«, když v protestu podle zjištění soudu obžalobci tvrdili, že služné H-ové měsíčně 700 Kč s daní a pensijními příspěvky činí ročně 10.000 Kč, což kapitalisováno znamená zatížení obce okrouhle 100.000 Kč, kdežto ve skutečnosti jde ročně méně než o 1000 Kč a nejde o zatížení, když obec za to obdrží úplatu v práci tajemnice. Neboť pro polemiku proti zjištění rozsudku o obsahu protestu neposkytuje hmotněprávní důvod zmatečnosti podkladu. Že by však obviňování obžalobců z agitování proti nároku H-ové podle názoru listu oprávněnému smyšlenými a nepravdivými zprávami, nebylo jich viněním z činu nepočetného, zmatečnická stížnost ani nedovozuje. Totéž platí o stížnosti proti odsouzení pro větu pod X.: »Bohužel, jsou mnozí, kteří tlachům tohoto pána (Josefa K-a) věří a tak kojí se blahou nadějí, že to těmi podpisy proti rozhodnutí zemského správního výboru vyhraje,« v níž spatřuje rozsudek rovněž vinění soukromého obžalobce K-a z činu nepočetného, že totiž vědomě klame své přívržence ujišťováním, že onen protest bude mít jistě úspěch. Vychází-li se z tohoto výkladu dotyčné věty, jež stížnost nenapadá pro formální zmatek, není pochyby, že právní posouzení nalézacího soudu odpovídá zákonu, a tvrzení stížnosti, že šlo i tu jen o kritiku, jež nevybočila z mezí slušnosti, jest neudržitelným. Tvrdí-li stížnost, že by mohlo jíti nanejvýš o čin, patřící podle § 1339 obč. zák. před úřad politický, přehlíží, že předpis ten má výslovně na zřeteli jen urážky, nespádající pod trestní zákon, a nepředbíhá otázce, zda je tu skutková podstata podle trestního zákona. Pokud jde o výtku stížnosti, že jsou tu předpoklady § 4 zák. čís. 123/24 a že proto pro beztrestnost obžalovaného stačil důkaz pravděpodobnosti, jenž se podařil podle toho, jak soud první stolice skutkový děj zjistil, jest ovšem pravda, že se roz-

sudek otázkou, zda obžalovaný uveřejnil článek ve zřejmém úmyslu chrániti především veřejný zájem, vůbec nezabýval, ač se obžalovaný této okolnosti výslovně ve své obhajobě dovolává. Než tato výtka stává se bezpředmětnou, protože obžalovaný takového důkazu, zejména ve směru vědomého klamání přívrženců smyšlenými a nepravdivými zprávami, vůbec ani nevedl, a soud ve svém odůvodnění k odsuzujícímu výroku v bodech III., VIII. a X. též provedení i jen důkazu pravděpodobnosti, třebaš ne výslovně, přece dosti jasně vyloučil. Bylo proto zmateční stížnost i v těchto směrech jako neodůvodněnou zavrhnouti. Jakkoliv obžaloba podle důvodů sama shledává jen v nadpisu a v jednotlivých zvláště vytknutých tvrzeních pozastaveného článku skutkovou podstatu přečinu urážky na cti, přece podle žalobního výroku žaluje obžalovaného zcela povšechně pro uveřejnění článku »M-ny«, v týdeníku »B-ví«. Soud zkoumal pozastavený článek podle těchto jednotlivých v žalobních důvodech označených míst, shledal jen čtyři s hlediska §§ 488, 491, 493 tr. zák. závadnými, vyslovil, že ostatních sedm míst neobsahuje urážky na cti, uznal však obžalovaného vinným zcela podle výroku obžaloby, ježto tento »jest povšechný bez bližšího rozboru stíhaného článku, takže formálního sprostění z obžaloby v bodech, jež soudem shledány nezávadnými, netřeba«. Toto pojmání věci soudem první stolice zmateční stížnost ani nenapadá, a nemá proto zrušovací soud podkladu od něho se odchýliti. Proto odpadá též formální výrok sprostňující ohledně bodu II., v němž skutková podstata trestného činu neshledána.

Výrok o nákladech spočívá na ustanovení druhého odstavce § 389, druhého odstavce § 390 tr. ř. a § 393 tr. ř., při čemž byl vzat ohledně nákladů na řízení zrušovací a nákladů, spojených s právním zastoupením soukromých obžalobců zřetel na to, že obžalovaný jen v nepatrné části svým opravným prostředkem zvítězil a že jeho odsouzení pro dva přečiny zůstalo v platnosti.

Čís. 2869.

Uplatňuje-li zmateční stížnost formální zmatek (čís. 5 § 281 tr. ř.), musí její konečný návrh zníti též na nařízení nového hlavního přelíčení (§ 288 čís. 1 tr. ř.).

Okolnost, že soud nepoužil sazby podle druhého odstavce § 313 tr. zák., jest uplatňovati zmateční stížností (§ 281 čís. 11 tr. ř.), nikoliv odvoláním.

(Rozh. ze dne 19. srpna 1927, Zm I 314/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Hoře Kutné ze dne 31. března 1927, jímž byl obžalovaný uznán vinným toliko přestupkem proti veřejným zařízením a opatřením podle § 312 tr. zák. a nikoliv zločinem veřejného násilí podle § 81 tr. zák., pokud se týče zločinem těžkého uškození na těle podle § 153 tr. zák.